

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і
клінічної фармації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор із
науково-педагогічної роботи,
доцент Ірина СОЛОНИНКО

2022

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

циклу тематичного удосконалення

«Менеджмент фармакоterapiї та фармацевтична опіка в аптечних
закладах для фармацевтичних фахівців» з індивідуальним симуляційним
навчанням

Кількість навчальних годин: лекції – 10,
практичні заняття – 36,
семінарські заняття – 22,
самостійна робота – 14,
додаткові програми – 8.

Всього – 90 годин.
Кредити ECTS – 3.

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
протокол №1
«31» серпня 2022

Затверджено методичною комісією
факультету післядипломної освіти
протокол № 4
«10» 10 2022

Завідувач кафедри

професор Андрій ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

Голова методичної комісії

доцент Орест СІНКОРИЗ

Навчальну програму циклу тематичного удосконалення «Менеджмент фармакоterapiї та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців» для безперервного професійного розвитку фармацевтів опрацьовано працівниками кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького:

ЗИМЕНКОВСЬКИЙ А.Б. – завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України;

НАСТЮХА Ю.С. – доцент кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації, кандидат фармацевтичних наук;

ЛОПАТИНСЬКА О.І. – доцент кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації, кандидат фармацевтичних наук;

СТЕПАНЮК Н.Г. – доцент кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації, кандидат фармацевтичних наук;

БАБЛЯК С.Д. – асистент кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації, кандидат медичних наук;

БОРЕЦЬКА О.Б. – асистент кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації, кандидат фармацевтичних наук;

ГОРОДНИЧА О.Ю. – асистент кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації, кандидат фармацевтичних наук;

СЕХ М.Я. – асистент кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації, кандидат фармацевтичних наук.

РЕЦЕНЗЕНТ:

ЛЕВИЦЬКА О.Р. – доцент кафедри організації і економіки фармації, доктор фармацевтичних наук

Програма обговорена і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакоterapiї і клінічної фармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (протокол №1 від 31.08.2022).

Пояснювальна записка

Цикл тематичного удосконалення, як складова безперервного професійного розвитку, орієнтований на фармацевтичних фахівців. Метою викладання навчальної програми є поглиблення знань та умінь слухачів із питань, що стосуються менеджменту фармакотерапії в умовах аптечного закладу, аспектів лікової психології та лікової поведінки, а також принципів належного надання фармацевтичної опіки. Тематика лекційних та семінарських занять, присвячених менеджменту фармакотерапії в умовах аптечних закладів, включає питання раціонального застосування лікарських засобів на засадах доказової медицини, менеджменту ліко-пов'язаних проблем, здійснення фармаконагляду для забезпечення ефективності та безпеки застосування ліків. Розглядаються інструменти клініко-фармацевтичного менеджменту, принципи раціональної фармакотерапії соціально-значимих захворювань (інфаркт міокарда, інсульт, артеріальна гіпертензія, цукровий діабет, COVID-19 тощо), роль нутріційних факторів у підвищенні ефективності та безпеки фармакотерапії. Виділено години для обговорення реалізації системи реімбурсації в Україні та її ролі у забезпеченні економічної доступності медичної допомоги, зокрема у межах програми «Доступні ліки». Практичні заняття цього розділу програми охоплюють питання класифікації, виявлення, вирішення та попередження ліко-пов'язаних проблем (drug-related problems, DRP), зокрема побічних реакцій та/або відсутності ефективності ЛЗ, лікових взаємодій. Висвітлюється проблеми поліпрагмазії та застосування ліків «off label». Приділяється увага сучасним аспектам раціонального застосування окремих груп лікарських засобів, зокрема антибіотиків, попередження антибіотикорезистентності та інших ускладнень використання протимікробних ліків, а також застосування ліків у окремих категорій пацієнтів, зокрема геріатричних. Другий розділ навчальної програми містить лекційні, семінарські та практичні заняття з питань лікової психології та лікової поведінки: система «Комплаєнс / Адгеренс / Конкорданс», інструменти впливу на лікову поведінку, ефект плацебо-ноцебо у фармакотерапії тощо. Заключний розділ циклу

присвячений належному наданню фармацевтичної опіки різним категоріям пацієнтів щодо ліків різних груп, зокрема тих, що відпускаються без рецепта. Індивідуальне симуляційне навчання передбачає роботу із електронною медичною системою HELSI.

Методологічною основою циклу удосконалення професійних компетентностей фармацевтичних фахівців є чинні нормативно-правові документи України:

- Конституція України;
- Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 №2801-ХІІ, редакція від 19.07.2022;
- Закон України «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 №123/96-ВР, редакція від 08.06.2022;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», редакція від 24.07.2021;
- Науково-аналітична доповідна записка «Роль освіти у формуванні якостей лідера і керівника» Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2022;
- Наказ МОЗ України від 12.12.2006 №818 «Про вдосконалення атестації провізорів та фармацевтів», редакція від 30.03.2021;
- Наказ МОЗ України від 28.10.2002 №385 «Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських посад, посад фармацевтів, посад фахівців з фармацевтичною освітою (асистентів фармацевтів), посад професіоналів у галузі охорони здоров'я, посад фахівців у галузі охорони здоров'я та посад професіоналів з вищою немедичною освітою у закладах охорони здоров'я», редакція від 10.09.2021;
- Наказ МОЗ України від 06.07.2012 №498 «Про затвердження Переліку товарів, які мають право придбавати та продавати аптечні заклади та їх структурні підрозділи», редакція від 31.12.2015;
- Наказ МОЗ України від 19.07.2005 №360 «Порядок відпуску лікарських

засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів», редакція від 22.03.2022;

- Наказ МОЗ України від 18.04.2019 №876 «Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів»;
- Наказ МОЗ України від 27.12.2006 №898 «Про затвердження Порядку здійснення фармаконагляду», редакція від 06.01.2017;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2021. №854 «Деякі питання реімбурсації лікарських засобів за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення», редакція від 14.07.2022;
- Наказ МОЗ України від 25.02.2022 №366 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, станом на 18 лютого 2022 року», редакція від 29.08.2022;
- Наказ МОЗ України від 05.01.2022 №7 «Про затвердження протоколів фармацевта».

Викладання циклу тематичного удосконалення «Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців» спрямоване на досягнення оптимального використання ресурсів для задоволення потреб пацієнтів, формування гарантованого обсягу і якості фармацевтичних послуг, відповідно до сучасного рівня розвитку медичної науки і практики.

Структура циклу тематичного удосконалення

«Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців»

Тривалість навчання: 0,5 місяця (90 год.)

Код	Назва складової циклу	Вид заняття (год.)			Самостійна робота (год.)	Додаткові програми (год.)	Всього (год.)
		Лекції	Практичні	Семінари			
1.	Менеджмент фармакотерапії в умовах аптечних закладів	6	18	12	10		
2.	Менеджмент лікової психології та лікової поведінки	2	6	4	2		
3.	Фармацевтична опіка як інструмент менеджменту фармакотерапії	2	6	4	2		
4.1	Основи раціональної фармакотерапії					2	2
4.2	Новітні інформаційні технології в медицині та фармації					2	2
4.3	Медицина катастроф					2	2
4.4	Медичне право					2	2
5.	Залік			2			2
6.	Індивідуальне симуляційне навчання		6				6
Всього (год.)		10	36	22	14	8	90

Завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації

професор Андрій ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

Тематичний план лекцій циклу тематичного удосконалення

«Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців»

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість год.
1.	Принципи раціонального застосування лікарських засобів	2
2.	Менеджмент ліко-пов'язаних проблем в умовах аптечного закладу	2

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість год.
3.	Роль системи фармаконагляду у забезпеченні ефективності та безпеки застосування лікарських засобів	2
4.	Лікова психологія та лікова поведінка	2
5.	Фармацевтична опіка як інструмент менеджменту фармакотерапії	2
Всього		10

Завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації

професор Андрій ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

**Тематичний план практичних занять циклу тематичного удосконалення
«Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для
фармацевтичних фахівців»**

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість год.
1.	Менеджмент інформації в системі охорони здоров'я. Інформаційні бази доказових даних	2
2.	Ліко-пов'язані проблеми (drug-related problems, DRP), їх класифікація, методи виявлення, вирішення та попередження	2
3.	Участь фармацевта у діяльності системи фармаконагляду	2
4.	Менеджмент лікових взаємодій	2
5.	Сучасні аспекти раціонального застосування антибіотиків. Роль фармацевтичної опіки у попередженні антибіотикорезистентності	2
6.	Ускладнення при застосуванні протимікробних лікарських засобів: алергійні реакції, Clostridioides difficile інфекція	2
7.	Проблема поліпрагмазії, підходи до її вирішення	2
8.	Менеджмент фармакотерапії пацієнтів геріатричного віку	2
9.	Менеджмент застосування ліків «off label»	2
10.	Система «Комплаєнс / Адгеренс / Конкорданс» – складові лікової поведінки	2
11.	Адгеренс до фармакотерапії як прояв лікової поведінки	2
12.	Менеджмент лікової психології	2
13.	Фармацевтична опіка як метод впливу на лікову поведінку	2
14.	Протоколи фармацевта, як стандарт надання фармацевтичної опіки при відпуску безрецептурних лікарських засобів	2
15.	Фармацевтична опіка пацієнтів із особливими потребами	2
Всього		30

Завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації

професор Андрій ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

**Тематичний план семінарських занять циклу тематичного удосконалення
«Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для
фармацевтичних фахівців»**

№ з/п	Назва теми семінарського заняття	Кількість год.
1.	Вступна конференція з питань менеджменту фармакотерапії в аптечних закладах	2
2.	Основи раціональної фармакотерапії та принципи доказової медицини	2
3.	Інструменти клініко-фармацевтичного менеджменту	2
4.	Принципи раціональної фармакотерапії соціально-значимих захворювань (інфаркт міокарда, інсульт, артеріальна гіпертензія, цукровий діабет, COVID-19 тощо)	2
5.	Роль нутріційних факторів у підвищенні ефективності та безпеки фармакотерапії	2
6.	Система реімбурсації та її роль у забезпеченні економічної доступності медичної допомоги. Програма «Доступні ліки»	2
7.	Лікова психологія лікаря, фармацевтичного працівника та пацієнта	2
8.	Ефект плацебо-ноцебо у фармакотерапії	2
9.	Менеджмент комунікації, менеджмент партнерства	2
10.	Роль фармацевтичної опіки для раціонального застосування лікарських засобів у різних категорій пацієнтів	2
11.	Залік	2
Всього		22

Завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації

професор Андрій ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

Тематичний план індивідуального симуляційного навчання (практичні заняття) циклу тематичного удосконалення «Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців»

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість год.
1.	Електронна медична система HELSI – автоматизація роботи медичного закладу	2
2.	Застосування електронної медичної системи HELSI у роботі фахівців охорони здоров'я	2
3.	Застосування електронної медичної системи HELSI пацієнтами	2
Всього		6

Завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації

професор Андрій ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

Тематичний план самостійної роботи циклу тематичного удосконалення
«Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців»

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
1.	Забезпечення принципів раціонального застосування лікарських засобів в умовах аптечного закладу	4
2.	Роль фармацевтичного фахівця у виявленні, вирішенні та попередженні ліко-пов'язаних проблем (drug-related problems, DRP)	4
3.	Участь фармацевтичного фахівця в інформуванні про побічні реакції та відсутність ефективності лікарських засобів	2
4.	Механізми та чинники, що формують лікову психологію та лікову поведінку лікаря, фармацевтичного фахівця, пацієнта	2
5.	Практичні аспекти надання фармацевтичної опіки в аптечному закладі	2
Всього		14

Завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації

професор Андрій ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

Питання до заліку

1. Менеджмент інформації в системі охорони здоров'я.
2. Принципи доказової медицини.
3. Інформаційні бази доказових даних, їх значення для менеджменту фармакотерапії.
4. Принципи раціонального застосування лікарських засобів.
5. Інструменти клініко-фармацевтичного менеджменту.
6. Менеджмент ліко-пов'язаних проблем.
7. Роль системи фармаконагляду у забезпеченні ефективності та безпеки застосування лікарських засобів.
8. Виявлення та інформування про випадки побічних реакцій лікарських засобів та/або відсутність ефективності.
9. Менеджмент лікових взаємодій.
10. Сучасні аспекти раціонального застосування антибіотиків.
11. Роль фармацевтичної опіки у попередженні антибіотикорезистентності.

12. Роль фармацевтичної опіки у попередженні ускладнень застосування протимікробних лікарських засобів: алергійні реакції, *Clostridioides difficile* інфекція тощо.
13. Проблема поліпрагмазії, підходи до її вирішення.
14. Менеджмент фармакотерапії пацієнтів геріатричного віку.
15. Менеджмент застосування ліків «off label».
16. Особливості менеджменту фармакотерапії соціально-значимих захворювань (інфаркт міокарда, артеріальна гіпертензія, інсульт, цукровий діабет, COVID-19 тощо).
17. Роль нутріційних факторів у підвищенні ефективності та безпеки фармакотерапії.
18. Система реімбурсації та її роль у забезпеченні економічної доступності медичної допомоги.
19. Програма «Доступні ліки».
20. Лікова психологія лікаря, фармацевтичного працівника та пацієнта.
21. Основні чинники, що впливають на лікову поведінку.
22. Система «Комплаєнс / Адгеренс / Конкорданс».
23. Трагування термінів «комплаєнс», «нон-комплаєнс».
24. Трагування терміну «адгеренс» та «нон-адгеренс».
25. Методи визначення / вимірювання комплаєнсу, адгеренсу, конкордансу.
26. Шляхи досягнення комплаєнсу, засоби підвищення адгеренсу.
27. Вплив лікової поведінки учасників медикаментозного процесу на менеджмент фармакотерапії.
28. Ефект плацебо-ноцебо у фармакотерапії.
29. Фармацевтична опіка як метод впливу на лікову поведінку.
30. Застосування фармацевтичної опіки у менеджменті фармакотерапії.
31. Менеджмент комунікації, менеджмент партнерства.
32. Протоколи фармацевта при відпуску лікарських засобів без рецепта.
33. Фармацевтична опіка пацієнтів із особливими потребами.
34. Електронні медичні системи (HELSI тощо).

Список рекомендованої літератури

1. Деякі питання реімбурсації лікарських засобів за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2021. №854. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854-2021-%D0%BF#Text>
2. Зіменковський А. Лікова психологія. Львів: Видавництво «Світ», 2021. 312 с.
3. Менеджмент лікової поведінки пацієнта. Методичні рекомендації / А.Б. Зіменковський, Т.М. Думенко, О.В. Матвєєва, О.Б. Борецька, Ю.С. Настюха, М.М. Заяць, Т.В. Єремєєва, В.Я. Шибінський, Н.І. Заремба, Н.В. Роговик. – Львів: Львівський НМУ імені Данила Галицького, підрозділ оперативного друку, 2015. 59 с.
4. Науково-аналітична доповідна записка «Роль освіти у формуванні якостей лідера і керівника» Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Київ, 2022. 14 с.
5. Новітній глосарій з клінічної фармації. Навчальний посібник / А.Б. Зіменковський, В.Я. Сятиня, І.А. Зупанець [та ін.]; Під заг. ред. проф. А.Б. Зіменковського. Львів, 2013. 517 с.
6. Основи клінічної фармації / М. Дрозд, М. Хербет, Б. Якубовська-Солярська [та ін.] // Підручник для студентів фармації та медицини під редакцією д.мед.н., проф. Анни Велі-Гоєнської, д.мед.н., проф. Станіслава Чучвара, д.мед.н., проф. Андрія Зіменковського. Люблінський медичний університет, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. Львів, 2015. 528 с.
7. Про затвердження Порядку здійснення фармаконагляду. Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2006 №898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-07#Text>
8. Про затвердження протоколів фармацевта. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.01.2022 №7. URL: <https://www.dec.gov.ua/mtd/protokoly-farmaczevta/>

9. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, станом на 18 лютого 2022 року. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.02.2022 №366. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0366282-22#Text>
10. Уніфікована методика оцінки фармакотерапії за листками лікарських призначень: метод. рек., МОЗ України / А.Б. Зіменковський, А.М. Морозов, А.В. Степаненко [та ін.]; Український центр наукової медичної інформації і патентно-ліцензійної роботи, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, підрозділ оперативного друку. Київ, Львів, 2011. 38 с.
11. Фармакоеконіміка у питаннях та відповідях: навч. посіб. для провізорів інтернів / О.С. Яковлева. Запоріжжя: [ЗДМУ], 2015. 88 с.
12. Adriaenssens N., Bruyndonckx R., Versporten A., et al. Quality appraisal of antibiotic consumption in the community, European Union/European Economic Area, 2009 and 2017. *J Antimicrob Chemother.* 2021. №76 (12 Suppl 2). P. ii60-ii67. doi:10.1093/jac/dkab178
13. American Geriatrics Society Beers Criteria Update Expert Panel. American Geriatrics Society 2019 Updated AGS Beers Criteria® for Potentially Inappropriate Medication Use in Older Adults. *J Am Geriatr Soc.* 2019. №67. P. 674-694. doi:10.1111/jgs.15767
14. Ased S., Wells J., Morrow L.E., & Malesker M.A. Clinically significant food-drug interactions. *The Consultant Pharmacist*®. 2018. №33(11). P. 649-657.
15. Browne A.J., Chipeta M.G., Haines-Woodhouse G., et al. Global antibiotic consumption and usage in humans, 2000-18: a spatial modelling study. *Lancet Planet Health.* 2021. №5(12). P. e893-e904. URL: [https://doi:10.1016/S2542-5196\(21\)00280-1/](https://doi:10.1016/S2542-5196(21)00280-1/)
16. den Heijer J.M., Heuberger J.A., Hijma H., Kruithof A.C., van Smeden J., Groeneveld G.J., Burggraaf J., Cohen A. Good Clinical Trials by removing defensive interpretation of Good Clinical Practice guidelines. *Br J Clin*

- Pharmacol.* 2021. №87(12). P. 4552-4559. URL: [https://doi: 10.1111/bcp.14843](https://doi.org/10.1111/bcp.14843)
17. Dreischulte, T., van den Bemt B., Steurbaut S., & European Society of Clinical Pharmacy. European Society of Clinical Pharmacy definition of the term clinical pharmacy and its relationship to pharmaceutical care: a position paper. *International journal of clinical pharmacy.* 2022. 10.1007/s11096-022-01422-7. URL: <https://doi.org/10.1007/s11096-022-01422-7>
 18. Galbraith K., Ward A., Heneghan C. A real-world approach to Evidence-Based Medicine in general practice: a competency framework derived from a systematic review and Delphi process. *BMC Med Educ.* 2017. №17(1). P. 78. URL: [https://doi: 10.1186/s12909-017-0916-1](https://doi.org/10.1186/s12909-017-0916-1)
 19. Horodnycha O., Zimenkovsky A. Antibiotic allergy as a cause of hospitalization in adults: a hospital-based study in Ukraine. *Pharm Pract (Granada).* 2021. №19 (1): 2055. doi: 10.18549 / PharmPract. 2021.1.2055
 20. Kumaravel B., Hearn J.H., Jahangiri L., Pollard R., Stocker C.J., Nunan D. A systematic review and taxonomy of tools for evaluating evidence-based medicine teaching in medical education. *Syst Rev.* 2020. №9(1). P. 91. doi: 10.1186/s13643-020-01311-y
 21. Lesser M.N.R., Lesser L.I. Nutrition Support Therapy. *Am Fam Physician.* 2021. №104(6). P. 580-588.
 22. Malik M., Tahir M.J., Jabbar R., Ahmed A., Hussain R. Self-medication during Covid-19 pandemic: challenges and opportunities. *Drugs Ther. Perspect.* 2020. №36(12). P. 565-567. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s40267-020-00785-z>
 23. Mohammed S., Gorski L. Antimicrobial Resistance and Antimicrobial Stewardship in Home Healthcare. *Home Healthc Now.* 2021. №39(5). P. 238-246. doi:10.1097/NHH.0000000000001012
 24. Nastyukha Y., Boretska O., Gutor L. Clinical Pharmacy and Pharmaceutical Care in clinical cases. Workbook for the pharmacy students, postgraduate pharmacists and clinical pharmacists / Edited by prof. Zimenkovsky A. Danylo Halytsky Lviv National Medical University, 2021. 47 p. DOI:

10.13140/RG.2.2.32625.15200

25. Pazan F., Kather J., Wehling M. A systematic review and novel classification of listing tools to improve medication in older people. *Eur J Clin Pharmacol*. 2019. №75(5). P. 619-625. doi: 10.1007/s00228-019-02634-z
26. Prestinaci F., Pezzotti P., Pantosti A. Antimicrobial resistance: a global multifaceted phenomenon. *Pathog Glob Health*. 2015. №109 (7). №309-318. doi: 10.1179/2047773215Y.0000000030
27. Ryu J.Y., Kim H.U., Lee S.Y. Deep learning improves prediction of drug-drug and drug-food interactions. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2018. №115(18). E4304-E4311.
28. Scherf-Clavel O. Drug-Drug Interactions With Over-The-Counter Medicines: Mind the Unprescribed. *Ther Drug Monit*. 2022. №44(2). P. 253-274. URL: [https://doi: 10.1097/FTD.0000000000000924](https://doi.org/10.1097/FTD.0000000000000924)
29. Tesfamariam S., Anand I.S., Kaleab G., et al. Self-medication with over the counter drugs, prevalence of risky practice and its associated factors in pharmacy outlets of Asmara, Eritrea. *BMC Public Health*. 2019. URL: <https://doi.org/10.1186/s12889-019-6470-5>
30. U.S. Food and Drug Administration. Understanding Over-the-counter Medicines. 2018. URL: <https://www.fda.gov/drugs/buying-using-medicine-safely/understanding-over-counter-medicines>
31. van Mil JW, Horvat N, Westerlund T, Richling I. The Pharmaceutical Care Network Europe Classification for Drug-Related Problems V9.1. Zuidlaren: Pharmaceutical Care Network Europe Association; 2020 May. 7 p. URL: <https://www.pcne.org/working-groups/2/drug-related-problem-classification>.
32. Vidyavati S., Kamarudin J., Katti S. Self medication – reasons, risks and benefits. *Int J Healthc Biomed Res*. 2016. №04 (04). P. 4.
33. Viswanathan V.K., Mallozzi M.J., Vedantam G. Clostridium difficile infection: An overview of the disease and its pathogenesis, epidemiology and interventions. *Gut Microbes*. 2010. №1(4). P. 234-242. doi: 10.4161/gmic.1.4.12706

34. Zimenkovsky A., Nastyukha Y., Boretska O., Devinyak O., Melikova F. Perception of information about drugs by a patient as an aspect of pharmaceutical care on the example of non-steroidal anti-inflammatory drugs. *Pharmacia*. 2018. №1(65). P. 18-33.
35. Zimenkovsky A., Nastyukha Yu., Boretska O., Drozd M, Devinyak O. Quality of pharmaceutical care at the stage of patients' needs identification under conditions of community pharmacies as a transborder problem. *Acta Poloniae Pharmaceutica – Drug Research*. 2017. Vol. 74, №3. P. 1011-1019.
36. Zimenkovsky A., Nastyukha Yu., Kostyana K., Devinyak O., Zayats M., Koval A., Denysiuk O., Gorodnycha O., Siatynia V. Clinical pharmacy in Ukraine according to the healthcare professionals' assessment. *Pharmacia*. 2019. №66(4). P. 193-200. <https://doi.org/10.3897/pharmacia.66.e37706>

РЕЦЕНЗІЯ

на навчальну програму циклу тематичного удосконалення «Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців» з індивідуальним симуляційним навчанням

Цикл тематичного удосконалення «Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців» тривалістю 0,5 місяця (90 годин, 3 кредити ECTS) розроблений працівниками кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Навчальна програма включає питання менеджменту фармакотерапії в умовах аптечних закладів, менеджменту лікової психології та лікової поведінки та фармацевтичної опіки. У межах циклу заплановані лекції, семінарські та практичні заняття присвячені класифікації, виявленню, вирішенню та попередженню ліко-пов'язаних проблем (drug-related problems, DRP), зокрема побічних реакцій та/або відсутності ефективності ЛЗ, лікових взаємодій; проблемам поліпрагмазії та застосуванню ліків «off label»; системі «Комплаєнс / Адгеренс / Конкорданс», інструментам впливу на лікову поведінку, ефекту плацебо-ноцебо у фармакотерапії; належному наданню фармацевтичної опіки різним категоріям пацієнтів щодо ліків різних груп тощо.

За структурою та змістом опрацьована навчальна програма циклу тематичного удосконалення «Менеджмент фармакотерапії та фармацевтична опіка в аптечних закладах для фармацевтичних фахівців» з індивідуальним симуляційним навчанням відповідає чинним вимогам та може бути рекомендована для затвердження методичною комісією факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Рецензент
доцент кафедри організації і
економіки фармації Львівського
національного медичного університету
імені Данила Галицького,
доктор фармацевтичних наук

Оксана ЛЕВИЦЬКА